

FARKAS Kata – HEGEDŰS Anett – KATONA Balázs –
MÁHL Zsuzsanna – MÁTYUS Anna – MOLNÁR Ágnes Klára

ELŐTÉRBE A HÁTTÉR – AZ ÖNKÉNTESSEG MAGYARORSZÁGON

Az önkéntesség témája talán sosem lehetett olyan aktuális, mint 2011-ben, az Önkéntesség Európai Évében. Az e téma köré szerveződött rendezvények talán népszerűbbé tették az önkéntességet Magyarországon is. Az embereket legjobban a sport szeretete ösztönzi önkéntességre, pl. egy nagy sportrendezvény megrendezésekor a szervezők nagyban támaszkodnak az önkéntes munkaeőre. Azonban fontos lenne, hogy más területeken is felismerjék az emberek az effajta munkavégzés előnyeit.

Kulcsszavak: önkéntesség, civil szervezetek

Magyarország az EU-s elnökség miatt kiemelten foglalkozott az Önkéntesség Európai Évével, számos közéleti szereplő szólalt fel a népszerűsítés érdekében. A cél az volt, hogy növekedjen az önkéntesek száma, és a társadalom számára is elfogadottabb legyen ez a tevékenység. A lakosságnak meg kell értenie, hogy számos dolog az önkéntesség által létezik, és ha nem lennének önkéntesek, senki nem végezné el az adott munkát. Az önkéntesek hozzájárulnak „egy boldogabb világ” létrejöttéhez.

Talán a téma aktualitása hozta a feladatot, hogy a Budapesti Corvinus Egyetemen az Üzleti etika, felelős vállalat című kurzuson írjunk egyénileg esszét arról, mit is gondolunk az önkéntességről. Mindegyikünknek megvolt a saját véleménye, tapasztalata, mely olyan sokszínű volt, hogy úgy gondoltuk, érdemes összedolgoznunk, és közösen létrehozni egy esszét. Így – közös munka során – jött létre az alábbi értekezés.

Az önkéntes és az önkéntesség fogalma

Az önkéntesség egy olyan tevékenység, melyet valamilyen közjó érdekében végez maga az önkéntes. Ez lehet egyéni vagy csoportos, rendszeres vagy csak eseti, magyarországi, esetleg egy távoli országban végzett cselekedet. További fontos jellemzője, hogy az önkéntes tevékenység szabad akaratból és anyagi ellenszolgáltatás nélkül történik. Az önkéntes munka ritkábban jön létre az üzleti szféra keretein belül, inkább nonprofit,

civil szervezet vagy állami intézmények élnek az önkéntes munka előnyeivel. Számos módja van az ilyen jellegű tevékenységnek, de gyakrabban fókuszál olyan jellegű témákra, mint a társadalmi beilleszkedés támogatása, a szegénység és a kirekesztődés csökkentése, az oktatás vagy a környezetvédelem. Összességében az önkéntes munka segít abban, hogy a környezetünk és a benne élők élete jobb legyen.¹ A személy, aki végzi az önkéntes munkát, az önkéntes. Az önkéntes azonban nem a fizetett alkalmazott helyett dolgozik, hanem munkája egy hozzáadott értéket jelent az őt alkalmazó szervezetnek. Sokan vannak a környezetünkben olyanok is, akik baráti és családi alapon segítik a körülöttük élők mindennapi életét. 2005-ben törvény is született az önkéntesről és az önkéntességről. Ez definiálja a közérdekű önkéntes tevékenység fogalmát, valamint jogi keretet ad mind a két fél számára az ilyen jellegű tevékenység fogadásával és végzésével kapcsolatos alapvető szabályokról.²

2005. ÉVI LXXXVIII. TÖRVÉNY A KÖZÉRDEKŰ ÖNKÉNTES TEVÉKENYSÉGRŐL

„Az Országgyűlés elismeri a társadalom tagjainak szolidaritásán alapuló, az állampolgárok öntevékenységet kifejező, a személyeknek és közösségeiknek más vagy mások javára ellenszolgáltatás nélkül végzett önkéntes tevékenységét. Annak érdekében, hogy e jelentős társadalmi erőforrás a közcélok elérése érdekében is mind hatékonyabban mozgósíthatóvá vál-

jon, az Országgyűlés a jelen törvény megalkotásával meghatározza a közérdekű önkéntes tevékenység alapvető szabályait, továbbá kedvezmények, és garanciák biztosításával ösztönözi kívánja az állampolgárok és szervezeteik részvételét a társadalom előtt álló feladatok megoldásában, a közcélok elérésében.”³

Az önkéntesség motivációi

Magyarországon az elmúlt években a folytonos társadalmi és gazdasági változásoknak köszönhetően az önkéntesség jelentése is nagyban átvértékelődött, és megközelítette azt, amit az Egyesült Államokban, vagy Nyugat Európában ma jelent. Azonban a motivációban, ami az önkéntes tevékenység mögött áll, még kissé le vagyunk maradva más országokhoz képest.

Az önkéntes munka belső hajtóereje fakadhat abból, hogy önmagunkat jobban megismerjük, illetve kiváló lehetőség a személyes fejlődéshez és a tanuláshoz. Ez a tanulási folyamat két dimenzióban mehet végbe. Először az elsődlegesen fejlesztendő képességeink felismerése, amely gátlásaink, fenntartásaink leküzdésével kezdődhet, illetve az új tapasztalatok alkalmazásával. Az önkéntesek egyre bővülő közössége valóban egy különleges csapat, hiszen az alapvető emberi erkölcsök mellett olyan szociális érzékenységgel társult agilitással rendelkeznek, amely cselekvésre, „jobb” életre motivál. Akit a kihívások ösztönöznek, keresve sem találhat alkalmasabb tevékenységet. A képességek fejlesztésének második szintje a tapasztaltak gyakorlatba tétele. Valójában fejlődésről akkor beszélhetünk, ha az újonnan tanultakat mind a magánéletben, mind pedig a munkahelyen is alkalmazzuk.

Az önkéntes munka az egyik legalkalmasabb módszer a napjainkban oly divatos csapatépítésre. Egy önkéntes munka során valóban megtanulhatunk csapatban dolgozni, és megtapasztalhatjuk a közös munka örömeit. Sokszor a vállalatok is ösztönzik az önkéntességet munkavállalóik körében, pl. úgy, hogy egy napra elvisszik a dolgozókat valamilyen önkéntes munkát végezni. Ennek számos előnye van, egy ilyen munka alkalmával meg lehet szepíteni egy óvodát (pl. kerítésfestéssel, a kert gondozásával). Ilyenkor az alkalmazottak kellemes hangulatban jobban megismerhetik egymást, mely később hasznos hozhat a mindennapi munka során, elősegítheti a kreativitást, a munkakedv növekedését.

Az altruista segítségnyújtás igénye bár mindenképpen motivációs tényezőként említhető, jelentősége mégsem olyan nagy az olyan ösztönző tényezőkkel szemben, mint az új ismeretek szerzése, az értékelés vágya, a tömegből való kiemelkedés igénye és az útkeresés motivációja. Ilyen tekintetben egyfajta

elmozdulás érzékelhető az önkénteskedéshez való viszonyban, a fő motivátorokban. Ennek hátterében annak felismerése áll, hogy a mai fiatalok sokkal nyitottabbak, és például az önkénteskedésben is elsősorban a külföldi tevékenységeket preferálják, így kihasználva az idegen nyelvi környezetben való munka, az idegen kultúra megismerésének és a nyelvtanulásnak az előnyeit. A fenti feltételezés fennállása esetében sem elítélendő ez a tendencia, hiszen az önkéntes munka következő előnye az önállósodás elősegítése, amely például idegen környezetben hatványozottan érezteti hatását.

Az önkéntesség a fiatal korosztály számára nagyon fontos tevékenység, hiszen így egy összetartó közösséghez tartozhatnak, valamint érzékenyebbé válnak a társadalmi problémák irányában. A későbbi munkavállalás során is kifejezetten előnyös lehet, ha először „ingyen” dolgozva bepillantást nyerhetnek a munka világába, egy szervezet életébe. Megtanulnak számos hasznos dolgot, ami később jól jöhet, ha még álláskeresési fázisban vannak és nem találtak „igazi” munkát. Az önkéntes munka azért jó, mert ezt mindenki lelkesen végzi, nincs rajta a „kötelesség” súlya, hiszen mindenki azért van ott, mert érdekli a dolog. Továbbá kibővíthetik ismeretségi körüket, mely hozzájárulhat ahhoz, hogy könnyebben találjanak fizetett munkahelyet. Tanulási lehetőséget is jelenthet. Az emberek az önkéntes munkában kifejezhetik önmagukat, segítheti kreativitásukat.

A nyugdíjas korosztály számára megint érdekes lehet, hiszen ők sokszor szembesülnek azzal, hogy nem érzik már magukat „hasznosnak” a társadalom számára. Ezáltal újra aktívak lehetnek, mely hozzájárul általános közérzetük, egészségük javulásához.

Az önkéntes tevékenység GDP-hez való hozzájárulása gazdasági értékét és a gazdasági tevékenység egészéből való részesedését tekintve is igen jelentős.

Az egyetlen szépséghiba az önkéntességben az, hogy sok vállalat csak azért végez önkéntes munkát, hogy felelős vállalat fényében tüntesse fel magát. Könnyebb pénzt adni egy iskola felújítására vagy egy maratoni futásra, mint kifejleszteni egy kevésbé környezetszennyező technológiát vagy az alkalmazottak munkakörülményeit javítani, és ezáltal valóban felelősségteljesen működni. Sajnos néhány magánszemélyről is elmondható, hogy csak azért hajlandó néha elvégezni „ingyen” valamit, mert később előnye származik belőle. Akár dicsekvés, akár az önletrajzba beírva előnyben részesítik, akár valami elkövetett hibáját próbálja így kompenzálni. Az önkéntes munkának a természetéből fakadóan önzetlennek kéne lennie, melyet nem a későbbi hasznosítás céljából végzünk el,

legyen ez a haszon anyagi vagy nem anyagi. A munkavégzés során a flow érzést tapasztalhatjuk meg, amikor a munka öröme a jutalom.

Nem utolsósorban érdemes megemlíteni a hasznosság érzésének lehetőségét, amely minden tenni szerető, alkotó személy számára kiemelt fontosságú tényező, és többek között az egyik legfőbb energiaforrás az önkéntes munka elvégzése során. Számos vezető menedzserrel tudjuk, hogy felelősségteljes pozíciójával felhagyva választ valamilyen önkéntes tevékenységet, amely kiszakítja őt a mókuserkéből, és olyan értékekkel gazdagítja amely, legyen szó bármekkora üzleti sikerről, nem hasonlítható hozzá. A rászorultakat, hátrányos körülmények között élőket látva átgondoljuk saját életünket, lehetőségeinket, és megtanuljuk értékelni, elfogadni, sőt hálásnak lenni azért, amink van.

Az önkéntesség, akár a vállalatokat nézzük, akár magunkat, társadalomban élő embereket, valami megragadhatatlan pluszt tesz hozzá létünkhöz. Önzetlenül segítünk? Hasznosabbnak érezzük magunkat általa? Kívívjuk mások elismerését? Barátokat szerzünk? A kérdések sora hosszan folytatható, de talán belátható, hogy a lényeg az, hogy valami vezéreljen, s hogy mi magunk határozzassunk arról, mit szeretnénk megtenni, s mit nem a közös jövőnk érdekében.

Statisztikák az önkéntességről

Ma már csak a fantáziánk és a kedvünk szab határt az önkénteskedésünknek. Kórházi munkától a honlaptervezésen át, a könyveléstől a parkok és utcák takarításán keresztül rengeteg dolgot tehetünk a környezetünkért. Egyre többen teszik is, a KSH reprezentatív felmérései szerint, az önkéntesek száma és az önkéntes munkaórák száma is évről évre növekszik. Mára az egyik fontos változás, hogy egyre többet lehet hallani a médiában az önkénteskedésről is. Természetesen nem könnyű bekerülni a fő hírek közé, és a nagy cégek esetén felmerül a pr- vagy marketingcélok kényes kérdése is.⁴

A KSH felmérésén kívül számos más magyarországi felmérés is készült más metodológiával, mely felmérések eltérő eredményeket mutatnak az önkéntesek magyarországi számáról. Ilyen adatok a 90-es évek közepe óta állnak rendelkezésre. Egy 1993-as vizsgálat 1 millió 700 ezer önkéntest talált a felnőtt lakosság körében, ugyanebben az évben egy másik csak 400 ezer önkéntest talált. 2007-ben egy felmérés 470 ezer önkéntessel számolt, a rákövetkező évben egy másik adat szerint már 1 millió 100 ezer önkéntes volt. Az eltérő adatok nagyban megnehezítik az összehasonlítást és a

következtetések levonását. Mindezt csak tovább rontja az a tény is, hogy nemcsak a vizsgált csoport változik folyamatosan, hanem magának a tevékenységnek a meghatározása is, így nem csoda, ha teljes mértékben eltérő adatokat találunk.⁵

A különféle felmérések alapján elmondható, hogy sokan végeznek valamilyen önkéntes tevékenységet, és egyre több fiatal vesz részt ilyen programokban, ami annak is köszönhető, hogy egyre többet lehet hallani a médiában az önkéntességről. Azonban fontos megjegyezni, hogy habár sokan önkénteskednek, kevesen vannak olyanok, akik ezt rendszeresen teszik.

A felmérések szerint az önkéntes általában fiatal vagy középkorú, nemét tekintve férfi, aki házas és van gyermeke. Emellett jellemző, hogy magasabb végzettségű, azaz érettségivel vagy diplomával rendelkezik, illetve átlagos vagy a feletti jövedelme van. Érdekes, hogy az átlagos önkéntes férfi, noha alapvetően mindenki úgy gondolja, hogy a nők szociálisan érzékenyebbek, illetve ők azok, akik több ilyen jellegű munkát végeznek. Ez leginkább azzal magyarázható, hogy a nők, abban az életkorban, amikor a legtöbb ember számára fontossá válik az önkéntesség, inkább a családi feladataikat látják el.

A nyugdíjaskorúak aránya viszonylag alacsonynak mondható, ami, ha figyelembe vesszük, hogy ők rendelkeznek a legtöbb szabadidővel, meglepő. Valamint, hogy a nagy tudás és élettapasztalat átadása számos területen igen hasznos lenne. Nem beszélve arról, hogy az időskori haszontalanságtudat, és az ennek következtében kialakuló rossz hangulatok leküzdésére is kiválóan alkalmas lenne egy rendszeres önkéntes munka az amúgy mentálisan és fizikailag is jó állapotban lévő nyugdíjasoknak.

Természetesen az önkéntesség településméret szerint is megoszlik. Nagyobb valószínűséggel végeznek az emberek önkéntes tevékenységet a kisebb településeken, illetve a nagyobb városokban, ami azzal magyarázható, hogy a kisebb lélekszámú településeken nagyobb a közösségi szellem, és mindenki jobban ismeri közössége tagjait, a nagyobb városokban pedig több különféle lehetőség nyílik a vállalkozó szelleműek előtt.

A legtöbb önkéntest az egyházi szervezetek tömörítik, ami nem mondható meglepőnek tekintve a vallás és az önkéntesség (önzetlenség) rendkívül szoros kapcsolatát, valamint az egyház közösségteremtő és szervező szerepét. Ezt követik az olyan önkéntesek, akik valamilyen sporttal, kulturális, egészségügyi, szociális vagy oktatási területtel foglalkozó szervezetben tevékenykednek. Meglepőnek mondható, hogy a manapság rendkívül divatos környezetvédelem és állatvédelem csak mindezek után következik.

Az önkéntesség mai szerepe

Az Európai Bizottság 2009 júniusában tett javaslatot arra, hogy 2011 legyen az Önkéntesség Európai Éve. Erről az Európai Tanács 2009 novemberében határozatot is hozott. 2001 a nemzetközi önkéntesség éve volt, így ennek a tíz évvel későbbi dátumnak szimbolikus jelentősége is van. A cél az önkéntesség népszerűsítése, az abban rejlő társadalmi értékek tudatosítása, az állampolgári részvétel növelésének ösztönzése, és lehetőség szerint segítség a gazdasági válság leküzdésében is.⁶ A program további célja, hogy az önkéntességet nemcsak társadalmi értéként, hanem hatékony és fenntartható fejlődési stratégiaként szemlélje Európa.

A bizottság a vállalatok, a munkáltatók számára is értékessé kívánja tenni az önkéntességet. Továbbá úgy vélik, hogy az önkéntesség révén az emberek új ismeretekre tehetnek szert, tökéletesíthetik szaktudásukat, ki szélesíthetik társadalmi kapcsolataikat, aminek köszönhetően jobb álláslehetőségekhez juthatnak. Emellett az önkéntesség utat jelenthet az aktív elfoglaltsághoz a munkanélküliség időszakában, segíthet gazdagítani a munkakeresői profilt és megkönnyítheti a munkaerő-piaci visszailleszkedést.

Az Önkéntesség Európai Éve a tervek szerint segíti az unión belüli önkéntes tevékenység előtt álló akadályok csökkentését, erősíti az önkéntes szervezeteket, javítja az önkéntesség minőségét, elismeri és jutalmazza az önkéntes tevékenységeket, valamint növeli a tudatosságot az önkéntesség értékével és fontosságával kapcsolatban.

Azonban mindezzel szemben felmerült egy érdekes kérdés is, miszerint kötelezővé lehet-e tenni az önkéntes munkát. Mivel 2011-et az Önkéntesség Éve címmel ruházták fel, a politikusok szeretnék valami emlékeztetést alkotni a jeles alkalomból, így elképzelhető, hogy a kérdésre igennel fognak válaszolni.

Saját élmények az önkéntességről

A 90-es évekig nem sokat hallhattunk az önkéntes munkáról, illetve olyan szervezetekről, amelyek felkarolták, szervezték, illetve igénybe vették ezeket a munkákat. A nonprofit szervezeteket még hírből sem nagyon ismertük, noha léteztek mesterségesen létrehozott társadalmi szervezetek, úgymint Hazafias Népfront, a KISZ-bizottságok, illetve a Nőszövetség, de ezeknek éppen a párt és a párt politikájának támogatása volt a céljuk. Ezeket is leginkább már csak a politikai diktatúra enyhülését követően a klasszikus értelemben vett egyesületek és alapítványok teljes felszámolása után alapították. Az akkor divatos társadalmi munka kifejezés pedig a mai napig meglehetősen rossz érzéseket kelt a magyar lakosság jelentős részében.

A mai fiatal korosztálynak jellemzően még nincs túl nagy tapasztalata az önkéntes munkákban. Ez a korcsoport már nem ismeri a kötelező katonai szolgálatot, amelyet a kilencvenes években ki lehetett váltani önkéntes munkával. Ezzel sokan éltek is, mivel úgy gondolták, hogy úgy legalább valamilyen hasznos munkát végeznek.

Jelentősebb, többhetes önkéntes projektben való részvétel nem jellemző, de mégis sokan úgy gondolják, hogy az önkéntes munka egyik legnagyobb előnye, hogy lehetőséget ad önmagunk legteljesebb megismerésére. Már önmagában az a lépés, hogy részt veszünk pénzbeli juttatás nélküli, szabadidőnkben végzett munkában, a személyiségteszt első „beugró kérdése”. Kliséként hangozhat, de mégis igaz, hogy világunkat egyre inkább az anyagi javak, a kapcsolatok, a gyors reakció és a tudás minél hatékonyabb felhasználása mozgatja. Miért érne meg megállni, észrevenni másokat, felismerni a szükség igényét, és mindenféle ellenszolgáltatás nélkül segíteni? Kinek van erre ideje? Amíg nem él át valaki hasonló élményt, addig valóban nagyon távoli kérdések ezek.

Így tehát az érdeklődés ellenére inkább csak eseti alkalmak a jellemzőek, de ezek többféle területet érintenek, és különböző mélységűek. Van, aki fogyatékos gyermekek támogatására szervezett jótékonysági bálra úgynevezett „pártolójegyeket” árul, mellyel a jegy megvásárlói támogathatják az alapítvány munkáját. Azonban sokkal komolyabb tapasztalatokat lehet szerezni például kórházakban, ahol az önkéntesnek is „oda kellett tennie magát”, mert teljesen új szituációkkal és helyzetekkel találkozhat. Látni az osztályokon a rákos gyerekeket, akik szívesen játszanának, de mégsem tehetik, igen szívszorító helyzetek, melyek miatt akár egyetlen alkalom is elég ahhoz, hogy látványos jellemfejlődésen menjen keresztül az ember. Valahogy kicsit megváltozik ettől a világról alkotott képünk. Az egyik legismertebb civil kezdeményezés, a krónikusan beteg gyerekeket táboroztató Bátor Tábor Alapítvány munkáját sokan ismerik. Aki itt önkénteskedik, például rendszeresen tolmácsként dolgozik a gyerekeknek szervezett táborban, az segíthet és hozzájárulhat az „élményterápiához”, annak ellenére, hogy lelkiileg nagyon megterhelő látni a beteg gyereket, és azok gyakran nagyon súlyos betegségeit.

Sokan a munkájuk kapcsán kerülnek kapcsolatba az önkéntes munkával. Nemzetközi cégek gyakran szerveznek olyan programokat, amikor a teljes vállalatcsoport minden egyes dolgozójának valamilyen tevékenységet kell végeznie a közjóért. Ilyenkor például gyermekotthonba látogatnak el, ahol segítenek az ott lakóknak különböző munkákban. Ez kimondva-kimondatlanul is egy kötelező „program”, amit a cég kultúrája megköve-

tel a dolgozóitól, tehát ez egy olyan erőteljes motiváció, ami a céges kultúra, illetve a dolgozók által támasztott elvárásoknak akart megfelelni. Azonban a pozitív hozadéka az, hogy a kollégák kipróbálhatják, hogy mit is jelent az önkéntesség, illetve a nap végére a kezdeti motivációk mellé csatlakoznak más tapasztalatok is. Ha az ember olyan helyzetben van, hogy tud segíteni másokon, akkor kötelessége, hogy segítsen azoknak, akiknek szükségük van rá.

Bizonyos szempontból a szakmai gyakorlat is tekinthető önkéntes munkának. Ha ez nem kötelező, az iskola által nem megkövetelt, azonban tapasztalatszerzés reményében a diák jelentkeznek, attól függetlenül, hogy munkájáért az adott cég nem tud és nem is kíván fizetni, még egy minimális összeget sem. Ez esetben azonban előfordulhat rossz tapasztalat is, ha a cég csak az ingyermunka lehetőségét látja a jelöltben.

Van, aki az egyetemi életben találkozik az önkéntes munkával, és például az IAESTE – az AIESEC-hez hasonló – kiemelten közhasznú és nonprofit egyesületnél végez valamilyen hasznos munkát. Itt szakmai munka folyik, és emellett segítik a hallgatókat fizetség nélkül.

Egy másik lehetőség: a külföldi tartózkodás alatt szerzett tapasztalatok. Angliában például nagyon hamar, az élet részeként érthetővé válik, hogy mi is a civilség és önkéntesség. Számos olyan jelenséggel lehet találkozni – különösebb kutatómunka nélkül –, amelyek a civilséghez, a társadalmi szervezetekhez és önkéntes munkához kapcsolódnak. Ilyenek voltak a Housing Association-ok, melyek a szegényebb kerületek rossz minőségű házaiból kilakoltatásra ítélt kis közösségek érdekeit képviselték az önkormányzatoknál, ráadásul nem is eredménytelenül; vagy lakásokhoz juttatták őket, vagy felújították házaikat. Ilyen civil akciók továbbá a globalizációkritikus, féllégális csoportok agresszív fellépései a sarki McDonald's ellen, valamint a Fair Trade mozgalom, mely ma már itthon is ismert méltányos kereskedelemként. Az e téren tevékenykedők versenyképessé teszik a fejlődő országok kézi munkásainak termékeit, a kizsákmányolás és a világ polgárainak nagymértékű életszínvonalbeli különbségei ellen lépnek fel. Számtalan kisebbségi közösségek és csoportok tevékenységei és kulturális programjai egymást érik Londonban és szerinte Angliában. Ez olyan természetes velejárója az angol életnek, mint a *fish and chips*. Ezek az akciók esetenként talán komolytalannak tűnnek, viszont nagyon sokszor hasznosak, és mindenképpen formálják a közgondolkodást. Létrehoznak egyfajta párbeszédet a társadalmon belül is, a társadalom és az intézmények között. Ezek a nagyon széles skálán mozgó tevékenységeken, akciókon és programokon kivétel nélkül mindig önkéntesek dolgoznak.

Hazatérve a fiatalok gyakran keresik a lehetőségeket, a kapcsolatot a civil szervezetekkel és az önkéntes munkával. Az idejüktől függően lelkes aktivistaként számos szervezetnél végezhetnek különböző jellegű munkákat, kezdve a rendezvényeken történő pakolástól, egészen a szervezet belső munkáját érintő átalakítással kapcsolatos kérdéseken és vizsgálatokon át. Ez azonban még kevésbé jellemző, pedig a civil szervezetek felkészülten várják a jelentkezőket.

Összefoglalás

Az önkéntességet tehát olyan „önkéntesen végzett tevékenységként írjuk le, amelyért végzője nem fogad el anyagi ellenszolgáltatást, és amelyet önmaga és családja esetleges hasznán túl elsősorban más személyek, társadalmi csoportok, a közösség épülése érdekében végez.”⁷ A segítségnyújtás és a másokkal való szolidaritás egyidős az emberiséggel, és természetes velejárója a modern társadalmaknak, a jóléti államnak. A rendszerváltás óta Magyarországon is egyre nagyobb az emberekben az igény, hogy kisebb-nagyobb helyi vagy regionális közösségekben hallassák a szavukat, illetve tegyenek a közért. Mivel a kormányok nem képesek minden társadalmi kérdésre, problémára központi megoldásokat találni, ezért van létjogosultságuk a civil kezdeményezéseknek, és ehhez kapcsolódóan az önkéntességnek.

Ma már Magyarországon is számos formájával találkozhatunk az önkéntes munkának, kezdve az egyszerű utcai adománygyűjtéstől, a nehéz kórházi hospice munkán át, egészen a nagy nemzetközi ügyvédi irodákban szokásos pro bono – pro bono publico a közjóért – jogi munkáig.

2014-től az érettségire bocsátásnak előfeltétele lehet bizonyos időtartamú, kötelezően elvégzendő önkéntes munka. Létezik Budapesten olyan középiskola, ahol ez már jelenleg is gyakorlat, de csak mint lehetőség, és nem kényszer jelentkezik a diákok számára. Vajon ami megkövetelt és kötelező, azt lehet-e olyan szívvel-lélekkel végezni, mint ami nem? Egy tinédzser, aki lázad a szabályok, az értékek és az egész világ ellen, hogyan kötelezhető ilyesmire? Számos kérdést vet fel egy ilyen javaslat, de talán célravezetőbb lenne, ha az így végzett munkát nem kötelezővé tennék, azonban bekerülhetne a bizonyítványba, hogy a fiatal közösségi munkában részt vett.

Fontos az önkéntesség népszerűsítése és fontosságának tudatosítása, de nem szerencsés ilyen módszerekkel ezt tenni, hiszen így csak egy újabb kötelező program lesz, és az öröm helyett csak egy pipává degradálódik.

Lábjegyzet

- ¹ http://www.onkentes.hu/alap.php?inc=dsp&menu_id=1
- ² Önkéntesség, amit tudni érdemes, mielőtt belevágsz, vagy ha már csinálod egy ideje. Tájékoztató a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. Törvényről, Önkéntes Központ Alapítvány Budapest, 2006 www.onkentes.hu
- ³ http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0500088.TV
- ⁴ F. Tóth András – Nagy Ádám (2009): Humán infrastruktúra – Önkéntesség. Civil Szemle, VI. évfolyam, 1–2. szám
- ⁵ KSH (2007): Nonprofit szervezetek Magyarországon, 2005. KSH, Budapest
Nonprofit szervezetek Magyarországon. (Társadalomstatisztikai Közlemények) 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2003, 2004, 2005, 2006 KSH, Budapest
- ⁶ http://www.onkentes.hu/alap.php?inc=hirek&almenu_id=&menu_id=118&hirid=3102
- ⁷ Czike Klára – Kuti Éva (2006): Önkéntesség, Jótékonyág, Társadalmi integráció. Nonprofit Kutatócsoport és Önkéntes Központ Alapítvány, Budapest

Felhasznált irodalom

- Czike K. – Kuti É. (2006): Önkéntesség, Jótékonyág, Társadalmi integráció. Nonprofit Kutatócsoport és Önkéntes Központ Alapítvány, Budapest
- F. Tóth A. – Nagy Á. (2009): Humán infrastruktúra – Önkéntesség. Civil Szemle, VI. évfolyam, 1–2. szám net.jogtar.hu
www.onkentes.hu/
- Önkéntes Központ Alapítvány (2006): Önkéntesség, amit tudni érdemes, mielőtt belevágsz, vagy ha már csinálod egy ideje. Tájékoztató a közérdekű önkéntes tevékenységről szóló 2005. évi LXXXVIII. Törvényről. Önkéntes Központ Alapítvány, Budapest

Cikk beérkezett: 2011. 11. hó

Lektor vélemény alapján véglegesítve: 2012. 1. hó

CONTENTS

DANKÓ, András – BARAKONYI, Károly Challenges the Finance profession has been facing following the 2008-2009 financial crisis – a multi-country research	2
BAKACSI, Gyula Cultural variables of the globe research computed by factor analysis.....	12
BORGULYA Istvánné Vető, Ágnes Changing values and attitudes regarding labour in Central-Eastern Europe in the first decade of 21st century.....	23

FEKETE, Hajnalka – DIMÉNY, Erzsébet Appropriate culture = excellent performance?.....	36
SIMAY, Attila Endre Antecedents of the consumer loyalty in the Hungarian telecommunication market – the role of trust	48
FARKAS, Kata – HEGEDŰS, Anett – KATONA, Balázs – MÁHL, Zsuzsanna – MÁTYUS, Anna – MOLNÁR, Ágnes Klára In the foreground the background – Volunteering in Hungary	62